AKADEMİK BAKIŞ

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN: 1694 - 528X

www.akademikbakis.org

İmtiyaz Sahibi
Közhan YAZGAN
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı

Baş Editör
Prof. Dr. Mehmet YÜCE

Genel Yayın Yönetmeni
Doç. Dr. Kutluk Kağan SÜMER

dergi@akademikbakis.org

AKADEMİK BAKIŞ ULUSLARARASI HAKEMLİ SOSYAL BİLİMLER E-DERGİSİ
ACADEMIC SIGHT INTERNATIONAL REFEREED ONLINE JOURNAL

Sayı / Issue: 52 Kasım - Aralık / November – December 2015

ISSN: 1694 – 528X

Sahibi / Owner
Közhan YAZGAN

Baş Editör / Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet YÜCE (Uludağ Üniversitesi)

Yardımcı Editör / Asistant Editor
Doç. Dr. Kutluk Kağan SÜMER (İstanbul Üniversitesi)

Yayın Kurulu / Editorial Board
Hayati BEŞİRLİ – A. Vecdi CAN – Muhittin ZÜGÜL – Ömer ÖZKAN
Kürşad GÜLBEYAZ – Çetin YAMAN – Köksal ŞAHİN
Sadettin BAŞTÜRK - Hamit BASIK

© Her Hakkı Saklıdır.
Dergide yer alan yazılar kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
Yazıların her türlü sorumluluğu yazarlara aittir. Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın iade edilemez.

Haberleşme / Information
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Kemalpaşa Mah. Bukalidede Sokağı No:4 – Ankaravi Mehmet Efendi Medresesi
Posta Kodu: 34134 / Posta Kutusu: 9 Saraçhane / Fatih / İstanbul TÜRKİYE
http://www.akademikbakis.org - dergi@akademikbakis.org

ALAN EDİTÖRLERİ / FIELDS EDITORS

Fatma TARLACI	Gülcan YÜCEDAĞ
Ferat KAYA	M. Zahit CAN
Mehmet Töre YILDIRIM	Kadir TUĞ
Pınar Krom AYDIN	Toğrul İSMAYIL
Mehmet DURUEL	Nadim MACİT
Fatih YILMAZ	Ahmet ESKİCUMALI
Erkan YAMAN	Mehmet Barış HORZUM
Ergün ÖZTÜRK	Suat KOL
Mustafa BEKTAŞ	Ahmet AKIN
Murat İSKENDER	Alparslan OKUR
Durmuş Ali ARSLAN	Kürşad GÜLBEYAZ
Nihal ÖTKEN	Gürbüz AKTAŞ
Mehmet ÇERİBAŞ	Selçuk Kürşad KOCA
Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU	Ömer ÖZKAN
Selim İNANÇLI	Kamile AKGÜL
Kutluk Kağan SÜMER	Muhittin ZÜGÜL
Remzi ALTUNIŞIK	Mahmut ALBOLAT
Kamil TAŞKIN	Mustafa Fedai ÇAVUŞ
Ferruh TUZCUOĞLU	Habib YILDIZ
İlhan ERSOY	Deniz Özdemir TUNÇER
Esra KARAOL	Ayşegül Aral ALTIOK
Nilgün Doğrusöz DİŞİAÇIK	Köksal ŞAHİN
Abdulvahit SEZEN	Remzi DURAN
Hayati BEŞİRLİ	Çetin YAMAN
Sadettin BAŞTÜRK	Oğuz TÜRKAY
Mehmet Malik BANKIR	Toğrul İSMAYIL

BİLİM HAKEM KURULU / REFEREE BOARD

Abdulkadir AKIL	Erkan YAMAN
Abdullah TEMİZKAN	Erol DURAN
Abdulvahit SEZEN	Erol EROĞLU
Agah SİNAN ÜNSAR	Esra KARAOL
Ahmet AKIN	Eyüp UZUNKAYA
Ahmet ESKİCUMALI	Eyyup YARAŞ
Ahmet KOLBAŞI	Eyyüp TANRIVERDİ
Ahmet Vecdi CAN	Fatih YILMAZ
Ahmet YATKIN	Fatime BALKAN KIYICI
Ahmet ŞİMŞEK	Fatma Neşe ŞAHİN ÖZDEMİR
Ali AYATA	Fatma TARLACI
Ali BAŞ	Fatma YURTTAŞ ÖZCAN
Ali Murat KIRIK	Ferhat ÖZBEK
Ali Osman UYSAL	Ferruh TUZCUOĞLU
Alparslan OKUR	Fikret ÇELİK
Aydın KAYABAŞI	Fuat SEKMEN
Aysel DEMİR	Gülseli Aygül ERNEK ALAN
Ayşegül ARAL ALTIOK	Gürbüz AKTAŞ
Ayşegül KOYUNCU OKCA	Habib YILDIZ
Bülent KURTİŞOĞLU	Hakan CEVHER
Bünyamin KOCAOĞLU	Hakan TUNAHAN
Canan SANCAR	Haktan BİRSEL
Canan SEYFELİ	Halil İbrahim SAĞLAM
Cengiz BUYAR	Haluk SELVİ
Çetin YAMAN	Harun GÜNGÖR
Cüneyt BİRKÖK	Hasan DURAN
Demet ZAFER GÜNEŞ	Havva YAMAN
Deniz GÜNEŞ	Hayati BEŞİRLİ
Deniz ÖZDEMİR TUNÇER	Hulusi ALP
Dilorom HAMRAEVA	Hülya Gülay OGELMAN
Dilşad TÜRKMENOĞLU KÖSE	Hüsamettin İNAÇ
Durmuş Ali ARSLAN	Hüseyin ALPTEKİN
Dusan MİTİC	Kadir TUĞ
Emine DEMİRAY	Kamil AYDIN
Engin YILMAZ	Kamil TAŞKIN
Ercan MASAL	Kamile AKGÜL
Ercan TAŞKIN	Kasım TATLIOĞLU
Erdal AYDOĞMUŞ	Kutluk Kağan SÜMER
Ergün ÖZTÜRK	Kürşad GÜLBEYAZ

Erkan AKGÖZ	Mustafa BEKTAŞ
Kürşad YILMAZ	Mustafa Fedai ÇAVUŞ
Kürşad ZORLU	Mustafa TALAS
Köksal ŞAHİN	Mustafa USLU
Levent ERASLAN	Mustafa ÜNAL
Lokman ÇİLİNGİR	Muzaffer ŞEKER
Lütfi ÖZCAN	Mübin KIYICI
M. Murat HATİPOĞLU	Nadim MACİT
Mahmut AKBOLAT	Naim DENİZ
Mehmet Barış HORZUM	Nazım CAFEROV
Mehmet ÇERİBAŞ	Nazım HASIRCI
Mehmet DURUEL	Necdet HACIOĞLU
Mehmet GEDİZLİ	Nevin Güngör ERGAN
Mehmet Malik BANKIR	Nihal ÖTKEN
Mehmet Onur HASDEDEOĞLU	Nilgün DOĞRUSÖZ
Mehmet SAĞ	Nur Dilbaz ALACAN
Mehmet Salih ERKEK	Nurhodja AKBULAEV
Mehmet YÜCE	Oğuz TÜRKAY
Mehmet Öcal ÖZBİLGİN	Osman TİTREK
Metin ARIKAN	Ramazan YILDIRIM
Metin BAYRAK	Recep KAYMAKCAN
Metin EKE	Remzi ALTUNIŞIK
Metin ÖZARSLAN	Remzi DURAN
Metin ÖZKUL	Rıdvan KARACAN
Mimar TÜRKKAHRAMAN	Sadettin BAŞTÜRK
Muhammed Asıf YOLDAŞ	Seçil TAŞTAN
Muhittin ZÜGÜL	Selami GÜNEY
Murat ÇEMBERCİ	Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU
Murat ERCAN	Selçuk Kürşad KOCA
Murat YEŞİLTAŞ	Selim İNANÇLI
Murat İSKENDER	Serdar UĞURLU
Muratgeldi SOYEGOV	Sevgi COŞKUN KESKİN
Musa EKEN	Sibel KILIÇ
Mustafa AKAL	Soyalp TAMÇELİK
Mustafa ALTUN	Suat KARAKÜÇÜK
Mustafa BAYRAKÇI	Suat KOL
Tahsin TAPUR	Tuğrul KORKMAZ
Talaghir LAURENTIU GABRIEL	Tuncay AYAS
Tarkan YAZICI	Tülay YENİÇERİ
Terane ŞİRANOVA	Ufuk BİRCAN
Toğrul İSMAYIL	Vahit TÜRK
Tofik MUSTAFAZADE	Yasin ŞERİFOĞLU

Yavuz DEMİREL	Zeki PARLAK
Yavuz KÖKTAN	Zikri TURAN
Yaşar AYYILDIZ	Ömer ANAYURT
İbrahim AKIŞ	Ömer Okan FETTAHLIOĞLU
İbrahim Halil TÜRKER	Ömer ÖZKAN
İbrahim YILDIRAN	Özlem KARAKUŞ
İlhan ERSOY	Şaban KAYIHAN
İsa İPÇİOĞLU	Şenol BEŞOLUK
İsmail AKTÜRK	Şenol DURGUN
İsmail ÖNDER	Şerife GÜVENÇOĞLU
Yunus DEMİRLİ	Şerife UZUN
Yusuf AYMANKUY	Şevki ULAMA
Yüksel GÜÇLÜ	Şule YÜKSEL YİĞİTER
Yılmaz IRMAK	Şükran Güzin ILICAK AYDINALP

52. SAYI HAKEMLERİ / REVIEWERS OF 52's ISSUE

Yasin ŞERİFOĞLU	Murat İSKENDER
Ali AYATA	Aysel DEMİR
Muzaffer ŞEKER	Harun GÜNGÖR
Sadettin BAŞTÜRK	Ali BAŞ
Mustafa TALAS	Rıdvan KARACAN
Ali Murat KIRIK	Agah Sinan ÜNSAR
Necdet HACIOĞLU	Kürşad GÜLBEYAZ
Terane ŞİRANOVA	Seçil TAŞTAN
Murat ERCAN	Mehmet ÇERİBAŞ
İbrahim Halil TÜRKER	Ayşe DEMİR
Canan SANCAR	Selçuk Bora ÇAVUŞOĞLU
Bünyamin KOCAOĞLU	Mehmet Onur HASDEDEOĞLU
Emine DEMİRAY	Şaban KAYIHAN

AKADEMİK BAKIŞ YAYIN İLKELERİ / PUBLICATION PRINCIPLES

1 Dergimiz sistemine üye olmadan yayın kabul edilmez.
2 Dergimizin yayın kabul ettiği alanları dışında yapılan çalışmalar kabul edilmez.
3 Dergimizin yayın süresi yılda 6 defa olmak üzere; Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Kasım aylarında. Bu sürelerde derginin yayın sistemine bağlı olarak kaymalar oluşturabilir. Bu nedenle dergimiz hiçbir talep ve sorumluluk altında bulunmaz.
4 Hiçbir çalışmanın bir başka çalışmadan farklılığı veya üstünlüğü yoktur. Her bir yazar ve çalışma aynı hak ve eşitliğe sahiptir. Her hangi bir ayrıcalık tanınmaz.
5 Hiçbir yazar dergimiz üzerinde bir hak iddiasında bulunamaz.
6 Yapılan her bir çalışmanın sorumluluğu tek taraflı olarak yazara aittir. Dergimiz bu konuda bir yükümlülük altına sokulamaz.
7 Dergimize gönderilen çalışmaların her türlü hakkı yazar tarafından dergiye verilmiştir. Bu işlem için yazardan bir imza ve onay bilgisi istenmez. Sisteme yüklenen çalışmalar her hakkı ile dergimize devredilmiş olur.
8 Dergimiz bünyesinde değerlendirilmek koşulu ile gönderilen çalışmaların, her hangi bir nedenle bir başka yerde kullanılmamış veya değerlendirmeye gönderilmemiş olması gerekir. Böyle bir durumunda çalışma reddedilir ve yazar hakkında hukuki işlem başlatılır. Yayınlanmış olsa bile yayından kaldırılır.
9 Çalışmaları değerlendiren alan editörleri ve hakemler tamamen bağımsız hareket ederler, dergimizin editör ve hakemler üzerinde bir yaptırımı ve özel talebi olmaz.
10 Her bir çalışma alanında uzman iki hakem tarafından değerlendirilip, iki hakemden olumlu görüş alan çalışmalar sıraya alınmak koşulu ile yer olması durumunda ilk sayıda, yoksa bir sonraki sayıda yayına alınır.
11 Dergimizde çalışmaları değerlendirme süresi (hakemlerden gelen dönüşlere göre) iki aydır. İki ay içerisinde dönüş alınamayan çalışmalar bir başka hakeme yönlendirilir. Bu durumda süre uzayabilir ve bu durumda yazar/yazarlar hiçbir hak iddiasında bulunamaz, makaleyi sistemden çekemez.
12 Yazarlar çalışmalarının hangi hakemler tarafından değerlendirildiğini bilemez ve bilmek isteme hakkına da sahip değildir. Bu durum sadece baş editör tarafından bilinir ve gizli tutulur.
13 Yayın değerlendirmesine ilişkin hakem raporu ilgili birinci yazara gönderilir. Düzeltme istenen çalışmaların düzeltme süresi 15 gündür. Bu süre içerisinde düzeltmesi yapılmayan çalışmalar sistemden çıkarılıp reddedilir. Bu durumda yazar dergimiz hakkında bir yaptırım hakkına sahip olamaz.
14 Düzeltmeler majör ve minör şeklinde yapılır. Her bir düzeltme sadece iki hakka sahiptir. İki talep doğrultusunda istenen düzeltmenin yapılmaması durumunda çalışma otomatik olarak reddedilir.
15 Tez, sunum veya bildiri şeklinde daha önce kullanılmış çalışmalar makaleye dönüştürülüyor ise mutlaka daha önceki kullanımına yönelik bilgi makalenin dipnotunda bulundurulmalı ve açıklanmalıdır. Aksi durumda intihal olarak kabul edilir ve dergimiz bu yükümlülüğü kabul etmez.
16 Dergimiz bünyesinde değerlendirmeye alınan ve birden fazla yazarlı çalışmalarda çalışmayı dergimiz üyelik sistemine yükleyen yazar muhatap alır, diğer yazarlarla bir ilişki içerisinde bulunmaz ve diğer kişilere bilgi vermez.

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

HENDIADYOINS IN CHAGATAI BASED ON GADAYI'S DIVAN 1

MEVLANA MESNEVİ'SİNDE AŞKIN BİLİNÇ 10

KIRIM'IN RUSYA FEDERASYONU'NA BAĞLANMASININ RUSYA'YA KOMŞU ÜLKELERE OLASI ETKİLERİ 29

ÇAĞDAŞ TÜRK SİNEMASINDA BELGESEL VE KURMACA ANLATIM YÖNTEMLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: KOLEKSİYONCU VE 11'E 10 KALA FİLMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ 49

BİRLİKTE YAŞAMA KÜLTÜRÜ BAĞLAMINDA İNSAN-DOĞA DİYALEKTİĞİ 64

TÜRKİYE'DE ZARARLI YAZILIMLARLA MÜCADELENİN UYGULAMA VE HUKUKİ BOYUTUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ 87

DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜNE VERİLEN ÖNEM AÇISINDAN HUKUK SİSTEMLERİNE KAVRAMSAL BİR YAKLAŞIM 99

BÜYÜME POTANSİYELİ YÜKSEK, YENİLİKÇİ GİRİŞİMLERİN ERKEN AŞAMA FİNANSMANI: CİCEKSEPETİ.COM ÖRNEĞİ 111

TÜRKİYE'DE AFET YÖNETİMİNİN TARİHİ VE YASAL GELİŞİMİ 126

HESSE'NİN DÜNYA GÖRÜŞÜNDEKİ KUTUPLULUK 148

ANTİK ROMA'DA KADIN GLADYATÖRLER 154

ÖZEL SEKTÖR KISA VADELİ BORÇLANMASININ REEL SEKTÖRE ETKİSİ: HOLLANDA HASTALIĞI ÖRNEĞİ 164

KIBRIS'TA HAT SANATI ve KIBRISLI HATTATLAR 186

GERÇEKLEŞEN BİR KÖTÜLÜK: NEKROFİLİ: ÜST SINIFLARDAKİ YIKICILIK EĞİLİMİ ve TOPLULUK NARSİSİZMİ 197

GELİŞMİŞ ÜLKELERDE GENİŞLETİCİ, GELİŞENLERDE İSE SIKI PARA POLİTİKASI VE KÜRESELLEŞME 207

AR-GE HARCAMALARI VE PATENT HARCAMALARI İLE DIŞ TİCARET ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR ANALİZ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ 219

KAMUDA KRİZ İLETİŞİMİ: 31 MART 2015'TE YAŞANAN ELEKTRİK KESİNTİSİ ÖRNEĞİNİN ANALİZİ 228

GÖSTERİ TOPLUMUNDA ZAMAN TÜKETİMİ: SÜNNET KONVOYU REKLAMI ÜZERİNDEN ELEŞTİREL BİR ANALİZ 243

KISA KARARLILIK ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇE FORMUNUN (KKÖ) : GEÇERLİK ve GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI 256

SAFRANBOLU'DAKİ OTEL VE KONAK ÇALIŞANLARININ ALGILADIĞI İŞ-AİLE YAŞAM ÇATIŞMASININ İŞ TATMİNİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 265

HİCRET SONRASI İLK İSLAM MEDENİYETİNİN İNŞA SÜRECİNDE TOPLUMSAL KURUMLARIN YAPISI 285

TURİZMDE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ VE AHİLİK İLİŞKİSİ 310

ETNOGRAFİK MALZEMENİN SANATSAL KULLANIMI: ALANDAN SAHNEYE BALIKESİR "KÖY HAVASI" OYUNU ÖRNEĞİ 329
EU'S POLICY FOR AZERBAIJAN: CHALLENGES, ERRORS AND OPPORTUNITIES 340
AZERBAYCAN'A KARŞI YÜRÜTÜLEN BİLGİ MANİPULYASYONUNUN VE SAVAŞININ BAŞLICA PARAMETRELERİ 351
İŞGÖRENLERİN ÇEŞİTLİLİK VE ÇEŞİTLİLİKLERİN YÖNETİMİALGISINA İLİŞKİN KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA 361
TERRENCE MALICK FİLMLERİNİN SES TASARIMINA GENEL BİR BAKIŞ 378
DEMOKRATİK BİR DİRENME BİÇİMİ OLARAK SİVİL İTAATSİZLİK: JOHN RAWLS VE JÜRGEN HABERMAS TARTIŞMASI EKSENİNDE MEŞRULUK ANALİZİ 402
KIRGIZCA ve TÜRKÇE'DEKİ FİİLDEN TÜRETİLEN SIFATLAR ÜZERİNE 422
YABANCI VE MEKÂNSAL AYRIŞMA: "DISTRICT 9" FİLMİNDE HETEROTOPİK MEKÂN VE İLERİ MARJİNALLİK 428
TÜRKOLOJİYE HİZMET EDEN KURUMLAR (1908-1932) 454
THOMAS EDWARD LAWRENCE'İN ÖLÜMÜNÜN BASINDAKİ YANSIMALARINA DAİR BAZI GÖZLEMLER 463
ULUSAL YARGI AĞI PROJESİ (UYAP)'IN ADLİ YARGI TEŞKİLATININ İŞLEYİŞİNE GETİRDİĞİ YENİLİKLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: "KONYA İLİ ÖRNEĞİ" 482
YÖRÜK YAŞAM BİÇİMİ İÇERİSİNDE KADININ YERİ VE ÖNEMİ 502

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 52 Kasım – Aralık 2015
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
http://www.akademikbakis.org

HENDIADYOINS IN CHAGATAI BASED ON GADAYI'S DIVAN

Hayrullah KAHYA*

Abstract

Chagatai Turkish (Cahagatai) is the Islamic Central Asia literary language. Chagatai, also sometimes called Eastern Turkish, improved under the rule of the Timurids (1405-1502) as a continuation of the Karakanids (11-13th century) and Kharazm Turkish (14th century). This Turkish language was used by all Muslim non-Oghuz Turks between 15th and 20th century.

Gadayi is a Chagatai poet from the 15th century. Navayi's research on Gadayi is considered a significant source by scholars. Gadayi's real name has not been unknown, but his estimated date of borth is 806/1403-1404. Only one copy of his Divan has survived. At first, Gadayi's Divan published by Eckmann in 1971. According to Turkish language scholar Janos Eckmann, it is said that Gadayi was a mighty and powerful poet. Also, Gadayi mixes up his language with archaic and Oghuz elements.

In this article, I provided information about Gadai's life and his book the *Divan*, the term of hendiadyoin (*ikileme* in Turkish). I presented various scholars' opinions and my own, concerning to the term of *hendiadyoin*. And, I analyzed *The Dīvān of Gadā'ī* (1971) by Janos Eckmann to identify the hendiadyoins in his book. To analyze the selected hendiadyoins, I categorized them into 4 different parts: its base of word, etymology, meaning relation, and structure. I have provided examples of hendiadyoins from the Divan to show how they can be represented based on the previously mentioned categories.

Key Words: Gadayi, Chagatai, hendiadyoin, Turkish language, Central Asia.

GEDAYİ DİVANINA GÖRE ÇAĞATAYCADA İKİLEMELER

Öz

Çağatay Türkçesi (Çağatayca) 15-20. yüzyılları arasındaki İslâmî Orta Asya Türk yazı dilinin adıdır. Doğu Türkçesi de denen Çağatayca, Timurluların (1405-1502) idaresi altında Harezm Türkçesinin (13-15. yüzyıllar) devamı olarak inkişaf etmiştir. Oğuzlar dışındaki Müslüman Türkler tarafından kullanılan bu dil, büyük bir edebiyat dili olarak tarihteki yerini almıştır.

Gedayi 15. yüzyıl Çağatay edebiyatı şairlerinden biridir. Hayatı hakkında bilinenler ancak Ali Şir Nevayi'nin verdiği bilgilere dayanır. Gedayi'nin gerçek adı bilinmese de 806/1403-1404 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Divanının tek nüshası günümüze ulaşmıştır. Bu eser ilk olarak 1971 yılında Eckmann tarafından yayımlanmıştır. Eckmann'a göre kudretli bir şair olan Gedayi'nin dilinde Nevayi'de görülmeyen bazı eskicil ögeler ile Oğuzca unsurlara rastlanmaktadır.

Elinizdeki çalışma, Gedayi Divanına göre Çağataycadaki ikilemelerin durumlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada Gedayi'nin hayatı ve eseri hakkında bilgi verildikten sonra öncelikle ikileme terimi üzerinde durulmuştur. Çeşitli araştırmacıların terim ile ilgili görüşlerine değinilmiştir. Daha sonra terim ile ilgili kendi anlayışımız ifade edilmiştir. Bu anlayış doğrultusunda da Eckmann'ın Gedayi Divanı neşri esas alınarak tespit edilen ikilemeler çeşitli açılardan incelenmiştir. Divandaki ikilemeler ikilemeyi oluşturan kelimelerin türlerine, kökenlerine (etimolojilerine), anlam ilişkilerine ve yapı özelliklerine göre olmak üzere dört ana başlık altında ele alınmıştır. Çalışmada her bir başlık için Divan'dan alınan örnek beyit(ler)e yer verilmiştir. Böylece konunun daha anlaşılır hâle gelmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gedayi, Çağatayca, ikileme, Türk dili, Orta Asya.

* Yrd.Doç.Dr., Yildiz Techical University, TURKEY. hayrullahkahya@hotmail.com

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 51 Eylül – Ekim 2015
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
http://www.akademikbakis.org

INTRODUCTION

Chagatay language developed under the Timurids (1405-1506) and was in use from begining of the fifteenth to the begining of the twentieth century as a continuation of the Karakhanid (11-13th centuries) and Khorazmian Turkic (14th century) literary languages. This literary language took its classical form especially in famous Chagatay poet Navayi's (1441-1501) works (Eckmann, 1988: 211). Eckmann, famous Turkish language scholar, categorized this language into three periods: pre-classical period (first half of the 15th century), classical period (second half of the 15th century to first half of the 16th century), and post-classical period (second half of the 16th century to end of the 19th century) (Eckmann, 1988: 215-216).

Gadayi is one of poets of the pre-classical period of Chagatai from the 15th century. Very little information is known about Gadayi's life. Even his real name is unknown. He uses *Gada* as a pseudonym in his poems[1].

In fact, Navayi's research on Gadayi is considered a significant source by scholars. Ali Shir Navayi calls him *Mawlana Gadayi* in his biographical work, *Macālisu'n-Nafāǿis*. According to Navayi's *Macālisu'n-Nafāǿis* Gadayi was one of the most famous poets in the Abu'l-Qāsim Babur (Timurid, 1422-1457) period. While his date of death is unknown, according to information provided by Nevayi, he is estimated to have been born in 806/1403-1404 (Blochet, 1932: 117; Eckmann, 1960: 65; Eckmann, 1971: 1-2; Antoloji, 2000: 435-436; Eraslan, 2001: 120-121 and 438-439).

Gadayi collected his poems in a *Divan*, the unique manuscript of which is preserved in the Bibliothèque Nationale at Paris, France. It consists of 229 gazals, 2 qasidas, 1 mustazad, and 5 tuyugs. Some of the final pages of the Divan are missing. Therefore, scholars are unable to definitively determine who copied the Divan as well as where and when the copy was completed (Eckmann, 1971: 4).

The language in which the Divan of Gadayi is written is Chagatai Turkish. According to Turkish language scholar Janos Eckmann, it is said that Gadayi was a mighty and powerful poet. Also, he mixes up his language with archaic and Oghuz elements. These features, that are not seen in Navayi's language, are similar to that used by other poets writing in his time (Eckmann, 1960: 67; Eckmann, 1971: 5).

In spite of some scholars mentioning Gadayi's name before, such as Köprülü[2] and Blochet[3], Janos Eckmann is the first scholar to seriously mention Gadayi and his Divan in an article written in 1960. In this article Eckmann gives some information concerning Gadayi's life and includes fifty of Gadayi's poems in Chagatai Turkish written in the Arabic script. After this study, in 1962, 1965 and 1967, some scholars in Uzbekistan published articles

[1] According to scholar Hofman, Gadayi's choice of pen name in his poems represents an indication of his Sufi tendencies when taking into consideration the meaning of gada which means a servant (Hofman, 1969: 71).

[2] *See* Köprülü (1945: 293-294).

[3] *See* Blochet (1933: 117).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 51 Eylül – Ekim 2015
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
http://www.akademikbakis.org

concerning Gadayi. At last, in 1971, Eckmann published Gadayi's Divan. Two years later after that, in 1973, Gadayi's Divan was also published in Uzbekistan by Uzbek scholar Ahmadhocayev (Antoloji, 2000: 435).

1. WHAT IS HENDIADYOIN?

There is no consensus about the description of hendiadyoin (*ikileme*[4] in Turkish), a word originated from the Greek language, among scholars. Çağatay describes hendiadyoin as synonyms and antonyms (Çağatay, 1942: 101). Whereas, Hatipoğlu defines it as repetition of same words, synonyms, or antonyms; it has been used in order to strengthen, intensify, or exaggerate the meaning (Hatipoğlu, 1971: 9). This definition is compatible with Korkmaz's viewpoint (Korkmaz, 1992: 82). Definition of hendiadyoin in general dictionaries and glossaries of term is the consensus with Hatipoğlu[5]. Erdem, however, claims that hendiadyoin is synonyms only. He modifies the repetition of same words or antonyms are repetition of the words (*yineleme* in Turkish) (Erdem, 2005: 194). According to Nagy, hendiadyoin is a compound of phrases that two or more words express one notion only[6] (Nagy, 2004: 1126).

In spite of the most common opinion on hendiadyoin belongs to Hatipoğlu, I agree with Nagy's viewpoint. In addition to this viewpoint, although the hendiadyoin has been not modified; others have been modified yet. One of the reasons that hendiadyoin is a part of the science of sytyle. In fact, the most important thing about that is two or more words express one notion only, and they help to increase the power of the meaning of sentences. And I think compound phrases created with same words are repetition of words (*tekrar* or *yineleme* in Turkish), not hendiadyoin like Erdem's viewpoint.

Hendiadyoins are an image in the language of psychological events based on association (Hatipoğlu, 1971: 25). It seems that sentences are beautified with hendiadyoins according to the nature of emotions (Tuna, 1949: 432). We encounter them in every gramatical form, such as nouns, adverbs, adjectives, verbs, etc. (Çağatay, 1942: 101).

There have been a lot of studies on hendiadyoins[7] concluding that they could be found at every period of Turkish language history; this shows that they have been an important narrative feature in terms of lexicography and semantics (Sev, 2004: 498).

---

[4] In many Turkish studies, the following terms have been used instead of hendiadyoin: *ikileme, yineleme, ikizleme, tekrarlama, koşma, tekrar grubu, katmerleme, reduplikasyon, söz koşması, sözcük koşması* etc. However, I prefer the term *ikileme*, which is common in many studies. Also for more information about additional terms of hendiadyoin in non-Turkish studies, consult Nagy (2004: 1126).

[5] See *Sözlükler* in www.tdk.gov.tr (A.D. 06.12.2014)

[6] Tuna defines repetition (*tekrar* in Turkish) similarly. Based on his works, I have found that he thinks repetition (*tekrar* in Turkish) and the hendiadyoin (*ikileme* in Turkish) are the same (Tuna, 1949: 430 vd.).

[7] One of the oldest studies concerning the hendiadyoins in Turkish language is written by Karl Foy in 1899. In his paper, Foy analyzed the hendiadyoins in Ottoman Turkish in five different topics and also added a hendiadyoins index at the end of his article. Other many scholars, for example Çağatay (1942), Tuna (1949, 1950), Eren (1949), Marchand (1952), Ağakay (1953), Tietze (1966), Hatipoğlu (1971), Ölmez (1997), Yüce (1998), Nagy (2004: 1125-1128), Akyalçın (2007), Aktan

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 51 Eylül – Ekim 2015
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
http://www.akademikbakis.org

In this study, *The Dīvān of Gadā'ī* prepared by Janos Eckmann in 1971 was utilized in order to identify the hendiadyoins in the Gadayi's Divan. It is possible that a hendiadyoin can be classified according to its grammatical form, purpose in the sentence, structure, meaning relation, or phonological feature[8]. Similar to Nagy's classification, I analyzed and categorized the selected hendiadyoins from the Divan into four different parts, including its base of word, etymology, meaning realitons, and structure. I have given example(s) of hendiadyoin in the Divan for each part. The first number after the samples in this article is the poem number in the Divan. The number after the colon is the couplet number in this poem.

1.1. HENDIADYOIN DEPENDING ON ITS THE WORD BASIS

1.1.1. VERB-BASED HENDIADYOIN[9]

oynap külüp[10] "playing and laughing"12:2

Ḫalḳ ḫuş gülgeşt éterler ġonça tég ***oynap külüp***

Künc-i mıḥnattur dağı mén yıġlayu ḥasrat bile

1.1.2. NOUN-BASED HENDIADYOIN

yazı yābān[11] "flatland, desert" 117:6

İt kibi mundaḳ yürütken ***yazı yābān****da méni*

Tınmayın ol ikki şūḫ āhū ḳaraḳıñdur seniñ

1.2. HENDIADYOIN DEPENDING ON ITS THE ETYMOLOGY

1.2.1. Both of them are Turkish

yaḫşı yaman[12] "good and bad" 73:7

Şükr eyle şekve ***yaḫşı yaman****dın nédür Gedā*

Taḥḳīḳ érür çü her né ki ḳılsa Ḫudā ḳılur

éy vay "alas!" 155:4

Éy vay *ki bu tınmaġur u ḳanlı yaşımdın*

Fāş oldı ulus ḳaşıda asrār-ı nıhānım

1.2.2. Both of them are non-Turkish

ārī balī[13] "yes indeed" 5:1

ʿUmr sén ***ārī balī*** *kim ʿumrdın kélmes vafā*

Ḫūş körünmeydür dağı bir yolı anvāʿ-ı cafā

1.3. HENDIADYOIN DEPENDING ON ITS THE MEANING RELATIONS

1.3.1. SYNONYMOUS HENDIADYOIN

(2010), Akyalçın (2014) etc., have addressed this issue. Also there are a lot of valuable studies prepared by respected researchers about the hendiadyoins. But, unfortunately, we cannot list all of them here.

[8] *See* Foy (1899), Hatipoğlu (1971: 28-60), Çağatay (1942: 105-117), Tuna (1949-1950).

[9] Transcription of the examples in this study belongs to me, not to Eckmann.

[10] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1128).

[11] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1129).

[12] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1129).

[13] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1130).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 51 Eylül – Ekim 2015
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
http://www.akademikbakis.org

tınmadı tayanmadı[14] "He did not repose" 137:4

Nār yañaḳıñ né ʿacāyıb şamʿ érür kim tābına

Tınmadı tayanmadı *parvāna tég ḥayrān köñül*

yandım örtendim kül oldum "I extremely burned, turned the ashes" 104:1

Tā felek saldı méni ol közi otluḳdın yıraḳ
Yandım örtendim kül oldum *ġuṣṣada baştın ayaḳ*

1.3.2. ANTONYMOUS HENDIADYOIN

kéçe kündüz[15] "day and night" 23:6

Ay yüzüñdin munfaʿıl ger bolmadı kökte ḳuyaş

Pas nédindür ***kéçe kündüz*** *sarġarıp bu ıẓṭırāb*

1.4. HENDIADYOIN DEPENDING ON ITS STRUCTURE

1.4.1. Some hendiadyoins have been modified. For example, word positioning in the hendiadyoin might be different:

nétti né boldı[16] "What's up? What's going on?" 41:5

Baḳmas dağı köñülġa ḳaşıñ bir köz uçıdın
Nétti né boldı *her néçe ʿālī-canāb érür*

né boldı nétti "What's up? What's going on?" 22:7

Néçe kim çéktim saçıñ yañlıḳ parīşān-ḥāllıḳ
Sormadıñ bir kim ***né boldı nétti*** *darḫānım saña*

neylesün nétsün "only that" 77:7

Bulbul-ı gūyā mışıllıġ sayramay miskīn Gadā

Neylesün nétsün *seniñ tég çün gül-i raʿnāsı bar*

ne tadbīr eylesün nétsün "only that" 186:5

Munuñ dék çün musalsal sunbuluñ tolġaş u darhamdur

Né tadbīr eylesün nétsün *bégim bolmay köñül gümrāh*

1.4.2. Some hendiadyoins might be created by using Persian conjuction *u/ü* between the words. These words do not have to be based from Persian language:

él u ulus "all people" 37:6

Bu şamāyıl birle ger sén atlanıp çıḳsañ bu kün
Ḳalmaġay ***él u ulus****ġa ẕarraī parvā-yı ʿīd*

barr u baḥr "land and sea, everywhere" 33:7

Gerçi yoḳtur körk içinde sén bigin sulṭān bégim

Barr u baḥr *içre meniñ tég bir Gadā bolġay mu hīç*

1.4.3. Some hendiadyoins might have been created with more than two words:

mıḥnat u dard u ʿaẕāb "disconsolateness and pain and torture" 65:7

[14] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1128 and 1130).

[15] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1131).

[16] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1132).

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 51 Eylül – Ekim 2015
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
http://www.akademikbakis.org

Miskīn Gedānı ***mıḥnat u dard u ʿaẕābda***
Hıcrān dam-ā-dam öltüredür, bu né ḥāl érür

ġuṣṣa u dard u balā u ranc u mıḥnat "sorrow and pain and trouble and toil and disconsolateness" 70:3

Furḳatıñnıñ davlatından ménde asbāb-ı ṭarāb
Ġussa u dard u balā u ranc u mıḥnat *barı bar*

1.4.4. Only the second word in the hendiadyoin might be taken the infectional suffix: **ay u ıllar**[17] "moon and years; very long time" 150:4

Ay u ıllar *her néçe kim sén méni saġınmasañ*
Ḫāṭırımda yüz u zulfuñ yādıdur bu munça ıḥtırām

Conclusion

There is no consensus amongst scholars about the description and naming of hendiadyoin. Although there are a lot of terms used in place of *hendiadyoin*, I prefer the common term *ikileme*. Some scholars claim that the hendiadyoin consists of only synonyms. Others describe hendiadyoins in terms of both synonyms and antonyms. Others add to this definition saying that it can also be a repetition of the same words. Some think that a hendiadyoin is a compound of phrases that reflects only one notion.

The most common viewpoint about the hendiadyoin is that it can be a repetition of words, synonyms, or antonyms. However, like Nagy, I believe that a hendiadyoin is a compound of phrases, consisting of different words representing only one notion. This does not mean that compound phrases created with the same words can also be classified as a hendiadyoin. I agree with Erdem's argument that compound phrases created with the same words would instead be classified as repetition (*tekrar* or *yineleme* in Turkish). Also I think that all of the hendiadyoins have been altered because they are part of the science of style. Hendiadyoin has a lot of different features, but the most important thing about the hendiadyoin is that it must add a sense of exaggeration to a sentence and that it is more than 1 word representing one notion.

In this study, I have examined the hendiadyoins from the Divan and grouped them into 4 different parts: its base of word, etymology, meaning relation, and structure. I have revealed that some hendiadyoins in the Divan are verb-based or noun-based; others are completely composed of Turkish words, non-Turkish words; some are synonyms or antonyms; some have their word positioning altered; some use the Persian conjuction *u/ü*; some have consisted of more than two words, sometimes with only the second word in the hendiadyoin having the infectional suffix.

Bibliography

[17] For other Chagatai examples at the same structure *see* Nagy (2004: 1132).

AĞAKAY, M. A. (1953), "İkizlemeler üzerine", *Türk Dili*, V. 2/16, p. 189-191; V. 2/17, p. 268-271, Ankara.

AĞAKAY, M. A. (1954), "Türkçede Kelime Koşmaları", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı,* p. 97-104.

AKTAN, B. (2010), "Dîvânu Lugâti't-Türk'ün Söz Varlığında Yer Alan İkilemeler", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, V. 28, p. 1-12.

AKYALÇIN, N. (2007), Türkçe İkilemeler Sözlüğü (Tanıklı), Ankara: Anı Yayıncılık.

AKYALÇIN, N. (2014), "Evaulation in Relation to Structure and Meaning Properties of Turkish Reduplication", *International Journal of Language Academy*, V. 2/2, p. 183-194.

ANTOLOJİ (2000), "Gedaî", *Başlangıcından günümüze kadar Türkiye dışındaki Türk edebiyatları antolojisi (nesir-nazım), Özbek edebiyatı I,* V. 14, p. 435-439, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları (http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/12043,gedaipdf.pdf?0 A.D. 10.12.2014).

BLOCHET, E. (1932-1933), *Catalogue des Manuscrits Turcs,* V. 1-2, Paris: Bibliothèque Nationale.

ÇAĞATAY, S. (1942), *Uygurcada Hendiadyoinlar*, (Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi yıllık çalışmaları dergisi 1. sayısının Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden ayrı basım), p. 97-145, İstanbul: Cumhuriyet Matbaası.

ECKMANN, J. (1960), "Çağatay Dili Örnekleri II Gedai Divanından Parçalar", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, V. 10, p. 65-110, İstanbul.

ECKMANN, J. (1971), *The Dīvān of Gadā'ī*, Indiana University Publications, Uralic&Altaic Series, V. 113, United States of America.

ECKMANN, J. (1988), *Çağatayca,* Tarihi Türk Şiveleri, (tr.Mehmet Akalın), p. 211-245, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

EMRE, A. C. (1945), "Yineleme, İkizleme, Katmerleme", *Türk Dilbilgisi,* p. 541-548, İstanbul.

ERASLAN, K. (haz.) (2001), *Alî-Şîr Nevayî – Mecâlisü'n-Nefâyis,* V. I (Giriş ve Metin), V. II (Çeviri ve Notlar), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

ERDEM, M. D. (2005), "Harezm Türkçesinde İkilemeler ve Yinelemeler Üzerine", *Bilig,* V. 3, p. 189-225.

EREN, H. (1949), "İkiz Kelimelerin Tarihi Hakkında", *Ankara Üniversitesi Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, V. 7/2, p. 283-286, Ankara.

ERGİN, M. (2006), "Tekrarlar", *Türk Dil Bilgisi,* p. 377-379, İstanbul: Bayrak Basım/Yayın/Tanıtım.

FOY, K. (1899), "Studien zur Osmanischen Syntax, I. Das Hendiadyoin und die Wortfolge *ana baba*", *Sonderabdruck aus den Mittheilungen des Seminars für Orientalische Sprachen* (MSOS), V. 2, p. 105-136, Berlin: Gedruckt in der Reichsdruckerei.

HATİPOĞLU, V. (1971), *İkileme*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara: TDK Yayınları.

HOFMAN, H. F. (1969), "Gadā", *Turkish Literature A Bio-Bibliographical Survey*, Section III, Part I, V. 3: D-I, p. 71-73, Utrecht: The Library of the University of Utrecht.

KÖPRÜLÜ, F. (1945), "Çağatay Edebiyatı", *İslâm Ansiklopedisi*, V. III, p. 270-323, İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı.

MARCHAND, H. (1952), "Alliteration, Ablaut und Reim in den Türkischen Zwillingsformen", *Oriens*, V. 5/1, p. 60-69, Leiden: Brill.

NAGY, É. K. (2004), "Bir Taşla İki Kuş… Çağataycada Hendiadyoin", V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı (20-26 Eylül), p. 1125-1136, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.

ÖLMEZ, M. (2003), "Çağataycadaki Eskicil Ögeler Üzerine", *Mustafa Canpolat Armağanı: Dil ve Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu*, Ankara: Sanat Kitabevi.

ÖLMEZ, M. (1998), "Eski Uyguca *odug sak* İkilemesi Üzerine", *Türk Dilleri Araştırmaları*, V. 8, p. 35-47.

ÖLMEZ, Z. K. (1997), "Kutadgu Bilig'de İkilemeler (1)", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı,* V. 7, p. 19-40.

ÖLMEZ, Z. K. (1998), "Kutadgu Bilig'de İkilemeler (2)", *60. Doğum Yılı Dolayısıyla Klaus Köhrborn Armağanı,* p. 237-264.

SEV, G. (2004), "Divanü Lügati't Türk'te İkilemeler", *Türk Dili Dergisi*, V. 634, p. 497-511, Ankara: TDK Yayınları.

TİETZE, A. (1966), "Reduplikasyon ve (r) ile Kurulmuş Çift Sözler", *Reşit Rahmeti Arat İçin*, p. 423-429, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

TUNA, O. N. (1949), "Türkçede Tekrarlar", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, V. 3/2-3, p. 429-447, İstanbul.

TUNA, O. N. (1950), "Türkçede Tekrarlar 2", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, V. 4/1-2, p. 35-82, İstanbul.

YILDIZ, H. (2011), "Divân-ı Hikmet'te İkilemeler Üzerine", *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, V. 1, p. 41-46.

YÜCE, N. (1998), "İkilemelerdeki İlginç Problemler", *60. Doğum Yılı Dolayısıyla Klaus Köhrborn Armağanı,* p. 419-447, İstanbul.

www.tdk.gov.tr (A.D. 06.12.2014)

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 52 Kasım – Aralık 2015
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
http://www.akademikbakis.org

MEVLANA MESNEVİ'SİNDE AŞKIN BİLİNÇ*

Mustafa Kemal YÖNTEM**

ÖZ

Bilinç, tarih boyunca birçok disiplinin açıklamaya çalıştığı bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilinç farklı disiplinler tarafından tanımlanırken aynı zamanda bilincin farklı halleri de tanımlanmaya çalışılmış ve bu konuda araştırmalar yapılmıştır. Önceleri din ve felsefenin ilgi alanında olan bilinç kavramı psikoloji biliminin gelişmesiyle birlikte kendisine yeni bir alan bulmuştur. Modern psikolojinin bilinç üzerinde yaptığı çalışmalar ise kadim gelenekler ve manevi öğretilerle beslenmiş ve beslenmeye devam etmektedir. Özellikle son yıllarda Ben ötesi psikolojinin gelişimiyle birlikte bu geleneklerin yeniden gözden geçirilmesi konusu gündeme gelmiş ve bu konuda çalışmalar yapılmıştır. Türk kültürünün en önemli geleneklerinden olan tasavvuf geleneğinin ülkemizde ve tüm dünyada saygı gören bir temsilcisi olan Mevlana'nın eserlerinin de bu kapsamda incelenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı Mevlana Mesnevi'sinde aşkın bilinç kavramının araştırılmasıdır. Bu amaçla doküman taraması yöntemi kullanılmış ve Mevlana Mesnevi'sinde aşkın bilinç kavramıyla ilgili beyitlere ulaşılmıştır. Son olarak elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve bu konuda yapılabileceklere yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mesnevi, Ben ötesi Psikoloji, Bilinç, Aşkın Bilinç

TRANSCENDENT CONSCIOUS IN MAWLANA'S MASNAWI

ABSTRACT

Conscious is a structure that many disciplines have tried reputedly throughout history. While conscious has been attempted to be explained by different disciplines, so to has the different states of conscious and thus, research has been conducted within the field. Being in the field of interest of religion and philosophy at first, with the advance of psychology the conscious has found itself a new field. Modern psychology takes advantage of ancient traditions and spiritual teachings while working on the conscious. With the advances in transpersonal psychology, reviewing these traditions has been brought to the agenda and studies in the field are taking place. İt is thought that examining the pioneer of Sufism –an important tradition in Turkey- the renown Mawlana's work, will contribute to literature in this field. The purpose of this study is to examine the transcendent conscious in Mawlana's Masnawi. For this purpose, document survey model is used and it is reached couplets about concept of consciousness in Mesnevi of Mevlana. Finally findings are evaluated and recommendations about what can be done on this subject are presented.

Key Words: Masnawi, Transpersonal Psychology, Conscious, Transcendent Conscious

* Bu makalenin bir bölümü "Social Sciences and Humanties in Focus Symposium, Warsaw, Poland" da sunulmuştur.

** Öğr. Gör, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Pazar M.Y.O, mustafa.yontem@gop.edu.tr